

[Udenrigsministeren]

skeptikere i god overensstemmelse med luthersk tankegang hævdede, at Danmark ikke kunne praktisere bigami – at Danmark med andre ord ikke kunne indgå fornuftsægteskab med Europa og samtidig fastholde sin ungdomskærlighed, Norden. Men som så mange gange før har det vist sig muligt at kombinere følelser og fornuft på en frugtbringende måde.

Under det seneste nordiske udenrigsministermøde her i København i august i år sagde jeg med al tydelighed, at det nordiske samarbejde har en meget central betydning for den danske regering, for alle partier i Folketinget, ja for hele det danske folk. Jeg understregede også, at den danske regering derfor ikke ønskede at deltage i Den Europæiske Fælles Akt uden at have forvisning om, at dette kunne ske uden at mindske vore muligheder for at videreføre det nordiske udenrigspolitiske samarbejde. Denne vished fik vi jo gennem to erklæringer, der nu er en del af Fællesakten. Fra dansk side står vi derfor i dag rede til et forstærket udenrigspolitisk samarbejde også i den nordiske kreds.

I EF er der inden for Romtraktatens rammer tale om et forpligtende samarbejde mellem de deltagende lande. De forpligter sig til at overgive kompetence og til i praksis at følge de ting op på nationalt plan, som de har besluttet i fællesskab.

Der er tale om et samarbejde om de økonomiske forhold, der har så stor betydning for hele samfundets udvikling, der er tale om et samarbejde mellem en kreds af lande, der har vilje samt økonomisk og politisk vægt til at sætte et afgørende præg på hele Europas udvikling.

Det er ikke bare kredsen af medlemslande, der er blevet udvidet i løbet af EF-samarbejdets udvikling, der er også sket en betydelig udvidelse med hensyn til de områder, som samarbejdet omfatter. Det er udtryk for dels den almindelige samfundsudvikling, dels det udvidede ambitionsniveau for samarbejdet. På den baggrund har f.eks. miljøpolitikken indtaget en plads i samarbejdet, som overhovedet ikke var forudset i sin tid i Romtraktaten.

En særlig stor betydning har etableringen af det udenrigspolitiske samarbejde imellem EF-landene, EPS, som det hedder; det er dog fastholdt i en særlig form, nemlig som et samarbejde imellem suveræne stater.

Europarådet blev oprettet den 5. maj 1949 i London som efterkrigstidens første brede europæiske samarbejdsorganisation. Danmark var med i kredsen af grundlæggende nationer. Europarådets medlemskreds er i årenes løb blevet udvidet fra de oprindelige 10 til sine nuværende 21 medlemmer, herunder alle nordiske lande bortset fra Finland.

Europarådets oprettelse var regeringens svar på den folkelige europæiske samlingsbevægelse, som i de første efterkrigsår havde bredt sig ud over det krigshærgede Europa. Som et symbolsk udtryk for, at Europarådet skulle indvarsle en ny æra præget af udsøning og fællesskab, besluttede man at lade organisationens hovedsæde blive Strasbourg i det franske Rhinland, et område, som befinder sig på tærskelen mellem to store europæiske kulturer, og som i særlig grad har været udsat for lidelser under de to verdenskrige. Den europæiske idé blev lanceret i og med Europarådet, og endnu i dag, 35 år senere, fremstår Europarådet som det væsentligste forum for de brede europæiske samarbejdsbestræbelser imellem Europas demokratier.

Europarådets statut bestemmer, at organisationens virksomhed skal sigte mod at skabe en snævrere enhed mellem medlemmerne for at fremme de demokratiske idealer, som er deres fælles arv, og begunstige deres økonomiske og sociale udvikling. Europarådet kan behandle ethvert spørgsmål af fælles interesse og behandler også sikkerhedspolitiske spørgsmål, men derimod ikke anliggender vedrørende det nationale forsvar. Statutten fastslår, at kun demokratiske lande kan være medlemmer. Europarådet er nok i offentligheden mest kendt for sin indsats på menneskerettighedsområdet, men organisationen danner også rammen om samarbejde om økonomiske, sociale, sundheds- og miljøpolitiske samt kulturelle spørgsmål. Der er således i Europarådets regi indgået mere end hundrede konventioner på disse områder. Hertil kommer, at Europarådet også er et debatforum for de vigtige udenrigspolitiske spørgsmål, som optager medlemslandene.

Europarådets strukturelle opbygning, som indebærer et konstant samspil mellem Den Parlamentariske Forsamling og Ministerkomiteen, har vist sig som en specielt nyttig ramme, inden for hvilken det traditionelle mellemstatslige samarbejde til stadighed bliver presset videre mod fælles resultater.